

Nederlands Kamerkoor

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 1.110.000**

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.238.502

Over de instelling

Stichting Nederlands Kamerkoor, podiumkunsten, muziekensembles en koren, Utrecht

Stichting Nederlands Kamerkoor (hierna: Nederlands Kamerkoor) is gevestigd in Utrecht en organiseert concerten en educatieve activiteiten in de eigen standplaats, door het land heen en internationaal. Het ensemble vertolkt koormuziek van de vroege middeleeuwen tot heden en wil zich sterk maken voor vernieuwing van het genre. Dat doet het onder andere door compositieopdrachten te geven aan componisten met westerse en niet-westerse achtergronden, samen te werken met partners uit artistieke, wetenschappelijke en maatschappelijke hoek, en *cutting edge* programma's te ontwikkelen die reflecteren op de actualiteit. Het Nederlands Kamerkoor werd opgericht in 1937 en wil zijn rijke geschiedenis inzetten als vliegwiel om zich blijvend te innoveren. De afgelopen jaren koos het koor voor topkwaliteit, innovatie en educatie. De komende periode wil het koor doorgroeien tot 'topkunstinstelling' en zijn verantwoordelijkheid blijven nemen voor de koorsector in den brede, onder andere door talentontwikkeling en samenwerking met amateurkoren. Chef-dirigent van het Nederlands Kamerkoor is Peter Dijkstra.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.17 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Nederlands Kamerkoor een subsidiebedrag toe te kennen van € 1.110.000, mits de instelling voldoet aan de volgende voorwaarde:

- De instelling dient een uitwerking in van het educatiebeleid, waarin de educatieve activiteiten en de educatieve doelstellingen voor de periode 2021 – 2024 nader worden vormgegeven.

Het Nederlands Kamerkoor opereert momenteel op topniveau. De klank van het koor is flexibel en dynamisch, en het koor kan met een breed repertoire uit de voeten. Het koor presenteert aansprekende plannen om met zijn muziek maatschappelijk relevant te zijn, door te kiezen voor actuele thema's en spannende samenwerkingspartners. Met zijn activiteiten levert het Nederlands Kamerkoor een grote bijdrage aan de vernieuwing van de

koormuziek en -praktijk. Dat uit zich ook in de programma's voor talentontwikkeling.

Het koor organiseert goede activiteiten op het vlak van participatie, waarmee het ook van betekenis is voor de amateurkoorsector. De plannen op het gebied van educatie blijven daarbij nog achter.

Het Nederlands Kamerkoor heeft een goede bedrijfsvoering en is bezig met goede ontwikkelingen op het gebied van eerlijke beloning. Het koor is goed ingebed in de standplaats Utrecht.

Het Nederlands Kamerkoor reflecteert goed op de toepassing van de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie. Het koor reflecteert beknopt op de Governance Code Cultuur.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het Nederlands Kamerkoor opereert momenteel op topniveau. Met de komst van Peter Dijkstra in 2015 heeft het Nederlands Kamerkoor een nieuwe weg ingeslagen en heeft het zijn koorklank overtuigend ontwikkeld. De raad is onder de indruk van de individuele kwaliteiten van de zangers en ervaart het als positief dat aan de vaste zangers regelmatig soli worden toevertrouwd. De klank van het koor is flexibel en dynamisch, en het koor kan uit de voeten met een zeer breed repertoire.

Het Nederlands Kamerkoor maakt in zijn plan de keuze voor een kwaliteitsverbetering in plaats van te kiezen voor een uitbreiding van het aantal activiteiten. De raad vindt dat een verstandige keuze en meent dat dit ook de mogelijkheid vergroot om het eigen geluid van het koor nog steviger op de kaart te zetten.

De raad oordeelt positief over het programma voor de komende periode, dat divers en vernieuwend is. Het Nederlands Kamerkoor stelt zijn programma samen met vier bouwstenen: het bewaken en ontwikkelen van de eigen 'kwaliteit', het bestrijken van '1000 jaar koormuziek', voortdurende 'innovatie' van het genre en 'the art of story-telling', waarbij het koor urgente verhalen wil brengen die inspelen op actuele thema's. Het koor wil met deze bouwstenen verder transformeren 'van topkoor naar topkunstinstantie': een dynamisch platform waar verschillende disciplines en domeinen samenkomen en waar het genre koormuziek verder wordt ontwikkeld. De raad ziet in de plannen overtuigend de drijfveer van het koor terugkeren om maatschappelijk relevant te zijn, zoals met voorstellingen over dementie en muziek, over transgenderthematiek en over nepnieuws. Het koor kiest voor spannende samenwerkingspartners, zoals wetenschapper Robbert Dijkgraaf, schrijver Pia de Jong, beeldend kunstenaarscollectief Studio Drift, theatermaker Naomi Velissariou, singer-

songwriter Spinvis, dj Shiva Feshareki en *slam poet* Lisette Ma Neza. Daarbij gaat het compositieopdrachten geven aan jonge stedelijke creatieven uit Europa.

De raad oordeelt positief over het plan van het Nederlands Kamerkoor om naast Peter Dijkstra vrouwelijke gastdirigenten te vragen bij meerdere projecten per seizoen.

De raad oordeelt positief over de internationale uitstraling van het Nederlands Kamerkoor en over de internationale podia waar het ensemble optreedt. Het koor zong in de periode 2017 – 2019 zo'n 11 procent van zijn concerten in het buitenland.

Vernieuwing

Met de eerdergenoemde keuzes voor thema's die aansluiten bij onderwerpen die in de samenleving leven, slaat het Nederlands Kamerkoor de spijker op zijn kop. De raad is van mening dat het Nederlands Kamerkoor met bovengenoemde thema's, de art of story-telling en de contextprogrammering bovenal vernieuwend is. Dit komt tot uiting in minder voor de hand liggende samenwerkingen, maar ook in de uitwerking en vertaling naar het heden van lamentaties uit de oude muziek. De combinatie die gelegd wordt tussen oude religieuze zang en moderne gospel maakt nieuwsgierig.

De raad constateert dat het programma van het Nederlands Kamerkoor een grote samenhang vertoont en dat het koor met deze activiteiten een belangrijke functie vervult voor de ontwikkeling van de koormuziek en van de koorsector.

Het Nederlands Kamerkoor draagt bij aan de ontwikkeling van nieuw zangtalent door middel van het programma 'NKK NXT'. Hierin geeft het koor een groep jonge zangers een aanstelling van een half jaar, waarbij ze de opdracht krijgen op zoek te gaan naar het antwoord op de vraag hoe de koormuziek er over vijftig jaar uitziet. Deze aanpak heeft zich inmiddels bewezen als brug van opleiding naar de praktijk.

Het koor is verder partner in de master Ensemblezang van het Koninklijk Conservatorium, die in 2018 van start is gegaan. Het ensemble erkent dat er opstartproblemen zijn geweest, maar dat beide organisaties maatregelen hebben genomen om de master te ontwikkelen tot een platform voor vernieuwing van het genre. Het ensemble geeft compositieopdrachten aan bekende componisten, aan jong talent en aan componisten met een niet-westerse achtergrond.

In het kader van talentontwikkeling waardeert de raad ook de inzet van het Nederlands Kamerkoor om als erkend leerbedrijf stagiairs van het mbo tot en met het wetenschappelijk onderwijs te begeleiden en werkervaring te laten opdoen.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Uit het plan en de toelichting op de begroting blijkt dat het Nederlands Kamerkoor een goede bedrijfsvoering heeft. Plannen zijn goed onderbouwd en het koor heeft risico's geïdentificeerd. De solvabiliteit en liquiditeit zijn hoog, maar het weerstandsvermogen is aan de lage kant. De financieringsmix is divers en het vermogen van het koor is hoog. Om risico's op te vangen wil het ensemble de financiële weerbaarheid verbeteren door de ontwikkeling van onder andere een risicobeleid en de oprichting van een steunfonds. Dit laatste vindt de raad een goed idee.

Op basis van de aanvraag stelt de raad vast dat het Nederlands Kamerkoor de Fair Practice Code goed verweven heeft in de begroting. De personeelslasten zijn begroot op basis van de concept-cao voor ensembles. Daarbij is ook rekening gehouden met de extra kosten voor pensioenen en uitbetaling van overuren.

Het ensemble heeft sinds 2013, waarin alle koorleden als gevolg van de bezuinigingen moesten worden ontslagen, een ontwikkeling doorgemaakt om eerlijke beloning te realiseren. De komende periode komt de focus te liggen op honorering, transitie naar (tijdelijke) dienstverbanden en het herstel van pensioenopbouw. De secundaire arbeidsvoorwaarden zijn goed toegelicht en onderbouwd. De raad heeft daarom vertrouwen in het streven van het Nederlands Kamerkoor naar een volledige eerlijke beloning in 2024. Hij merkt wel op dat de opbouw van de beloningsrichtlijnen niet concreet is beschreven, niet wordt toegelicht of de loonindexering is meegenomen in de begroting en de afspraken over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen niet zijn benoemd.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

De raad beoordeelt de inspanningen van het Nederlands Kamerkoor op het gebied van publieksparticipatie als goed. Het Nederlands Kamerkoor gaat de samenwerking aan met ZO! Gospel Choir en bereikt daarmee een breder spectrum aan amateurkoren dan gebruikelijk. De samenwerking gaat verder dan alleen uitvoeringen. Beide koren hebben gezamenlijke doelen geformuleerd: het gezamenlijk uitzetten van compositieopdrachten, het bereiken van een diverser en breder deel van amateurkoren en kwaliteitsverbreding van nieuwe generaties.

Daarnaast is er het langer bestaande traject 'Zingen doen je samen!' waarin amateurkoren een workshop krijgen van zangers van het Nederlands Kamerkoor en zich vervolgens presenteren in het voorprogramma van de concerten van het professionele koor. Dit traject is succesvol en de raad vindt dit een mooie manier om een brug te slaan tussen het grote aantal amateurkoren in Nederland en de professionele koormuziek. Dit duurzame project is zowel voor de amateurkoren van waarde, als voor de publieksopbouw van het Nederlands Kamerkoor; de amateurkoren nemen immers hun eigen publiek mee naar de zaal.

In tegenstelling tot talentontwikkeling en participatie, vindt de raad het educatieve programma van het Nederlands Kamerkoor te globaal beschreven. Het is onduidelijk of het koor zich met educatieve activiteiten richt tot kinderen en jongeren, maar uit de prestatiegegevens blijkt dat er geen voorstellingen worden gegeven in schoolverband. De raad oordeelt dat het ensemble voor de komende periode zijn educatief beleid beter moet uitwerken. De raad adviseert de minister daarom de instelling om een uitgewerkt educatieplan te verzoeken.

Het Nederlands Kamerkoor kent een trouwe achterban en wil hiernaast ook nieuwe doelgroepen bereiken. Het koor ziet groeipotentieel in jonge, breed georiënteerde cultuurbezoekers, die in de huidige periode het koor al vaker wisten te vinden. Er wordt onder andere nieuw publiek bereikt met 'Zingen doe je samen!' en met 'NKK NXT'. De keuze voor maatschappelijke thema's, seizoenmotieven en samenwerkingspartners maakt de ambities van het ensemble om de komende periode de diversifiëring van het publiek verder voort te zetten realistisch.

De raad vindt de reflectie van het koor op het geringe aandeel aan cultureel diverse bezoekers oprecht, maar meent dat het koor met zijn bevoegenheid meer kan doen om een diverser publiek te vinden dan enkel op een paar festivals op te treden waar dit publiek te vinden is. Hij moedigt het koor aan zijn inspanningen hieromtrent de komende periode te intensiveren.

Geografische spreiding

Het zwaartepunt van de concerten en activiteiten van het Nederlands Kamerkoor ligt in de stad Utrecht en de Randstad, maar het ensemble bestrijkt met zijn concerten alle delen van Nederland. Het koor heeft vaste banden met zalen in acht steden (Utrecht, Amsterdam, Den Haag, Enschede, Leeuwarden, Heerlen, Arnhem en Groningen) en staat daarnaast geregeld op festivals als het Holland Festival, Gaudeamus Muziekweek, Wonderfeel, November Music, Operadagen Rotterdam en de Internationale Koorbiënnale Haarlem. Daarmee is het aanbod van het Nederlands Kamerkoor goed over het land verspreid.

De raad waardeert de betrokkenheid van het Nederlands Kamerkoor bij de stad Utrecht. Het koor werkt binnen de stad met vele partners samen, zoals Festival Oude Muziek, Gaudeamus, TivoliVredenburg, Holland Baroque en Vocaal Talent Nederland. Met Holland Baroque wordt de kantoorruimte gedeeld. In zijn reflectie op de aanvragen benadrukt de stedelijke cultuurregio Utrecht dat het Nederlands Kamerkoor binnen de regio cross-overs organiseert met dans, theater en gezondheidszorg, en dat het koor van waarde is voor de regio omdat het zich samen met de Utrechtse amateurkunstorganisatie ZIMIHC inzet voor de ontwikkeling en promotie van koorzang in de meest brede zin van het woord – regionaal, landelijk en internationaal. Het Nederlands Kamerkoor sluit met zijn profiel aan bij dat van de cultuurregio, met thema's ruimte voor talent, talentontwikkeling, erfgoed, educatie, inclusie en samenwerking.

Toepassing Fair Practice Code

Naast de verwerking van de Fair Practice Code in de begroting gaat het Nederlands Kamerkoor in zijn toelichting ook in op andere aspecten van de code. Er zijn scholingsbudgetten en er is een open beoordelingscyclus ontwikkeld om een duurzame bedrijfscultuur te ontwikkelen. Jaarlijks wordt een evaluatiegesprek gevoerd met koorleden en veelgevraagde remplaçanten waarin ook aandacht is voor de persoonlijke toekomst. Het ensemble geeft aan dat om- en bijscholing van oudere zangers van groot belang is en dat zij daarin ondersteuning wil bieden. Of dit onderdeel is van het verduurzamingsprogramma is niet duidelijk. De raad is benieuwd naar de doelstellingen en inhoud van dit programma.

Het Nederlands Kamerkoor geeft duidelijk blijk van de wens tot eerlijke beloning en werkgeverschap en in de toelichting is een aanzet tot een reflectie op de code zichtbaar.

Toepassing Governance Code Cultuur

De toelichting op de Governance Code Cultuur is summier. De financiële jaarrekeningen, bestuursverslagen en de begrotingen tonen een grote transparantie, al moet de kanttekening gemaakt worden dat de openbare jaarrekening geen bestuursverslag bevat. Op basis van deze documenten kan gesteld worden dat het Nederlands Kamerkoor de code toepast en dat inhoudelijke expertise aanwezig is in de raad van toezicht.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Het Nederlands Kamerkoor steekt de hand in eigen boezem en erkent in zijn toelichting op de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie dat het koor en de organisatie tot nu toe te weinig divers zijn. De raad van toezicht kent inmiddels een meer diverse samenstelling. Uit het plan blijkt dat het ensemble de code actief toepast en verweven heeft in de activiteiten. De toelichting op de code bevat een uitgebreide reflectie met doelstellingen en

RAAD VOOR CULTUUR

een stappenplan. De raad vindt het te prijzen dat het koor een eigen circulaire methodiek heeft ontwikkeld om de code te implementeren, met een bijpassend meet- en toetsingsinstrument.

De raad constateert dat het Nederlands Kamerkoor de code actief en intensief heeft opgepakt. Hij vindt het om die reden opmerkelijk dat het koor opmerkt dat componisten met een biculturele achtergrond vrijwel onvindbaar zijn.